

DE GRONDWET  
DER  
ZUID-AFRIKAANSCH  
REPUBLIEK

1885

DE GRONDWET  
DER  
ZUID-AFRIKAANSCH E REPUBLIEK  
BENEVENS DE  
33 ARTIKEKELN  
EN DE  
INSTRUCTIE VOOR COMMANDANTEN.

---

GEDRUKT DOOR  
J. F. CELLIERS, GOUVERNEMENTSDRUKKER, PRETORIA.

---

1885.

# GRONDWET

VAN DE

ZUID-AFRIKAANSCH REPUBLIEK.

---

ALGEMEENE BEPALINGEN.

ART. 1. - Deze Staat zal de naam dragen van de Zuid-Afrikaansche Republiek.

ART. 2. - De Regeeringsvorm van dezen Staat zal zijn die eener Republiek.

ART. 3.- Zij wil zich bij de beschaafde wereld als een onafhankelijk en vrij volk erkend en geëerd biddig zien.

ART. 4. - Het volk zoekt geen uitbreiding van grondgebied, en wil die alleen volgens regtvaardige beginsels; wanneer het belang der Republiek die uitbreiding raadzaam maakt.

ART. 5. - Het volk wil zijn grondgebied, gelegen in Zuid-Afrika, ongeschonden bezitten en in bezit houden, met inbegrip zijner regten en aanspraken op het grondgebied, gelegen ten Oosten en Zuid-Oosten dezer Republiek, zoover als die regten en aanspraken strekken; even zoo ten Westen en Zuid-Westen. En het Gouvernement van de Zuid-Afrikaansche Republiek zal verplicht wezen, zoo spoedig mogelijk werkzaam te zijn, om bij Proclamatie de lijnen en grenzen vast te stellen en bekend te maken.

Art. 6. - Zijn grondgebied staat voor iederen vreemdeling open, die zich aan de wetten dezer Republiek onderwerpt. Allen, die zich op het grondgebied dezer Republiek bevinden, hebben gelijke aanspraak op bescherming van personen en goederen.

ART. 7. - De in dit grondgebied gelegene gronden of plaatsen, die heden nog onuitgegeven zijn, worden verklaard eigendommen van den Staat te wezen; echter voor het publiek als te voren verkrijgbaar. Geen plaats zal tot dat einde grooter geïnspecteerd worden dan 3,000 morgen. En niemand zal voor aanvraag en verkrijging van gronden gerechtigd wezen, voor dat hij den ouderdom van 16 jaren bereikt heeft.

ART. 8. - Het volk eischt de meest mogelijke maatschappelijke vrijheid, en verwacht die van het behoud van zijn Godsdienstig Geloof; van de nakoming zijner verbindtenissen; van zijne ondergeschiktheid aan Wet, Orde en Regt, en de handhaving van dezelve.

Het volk laat de uitbreiding van het Evangelium toe onder de heidenen onder bepaalde voorzorgen tegen gebrek of misleiding.

ART. 9. - Het volk wil geenen gelijkstelling van gekleurden met blanke ingezetenen toestaan, noch in Kerk noch in Staat.

ART. 10.- Het volk wil geen slavenhandel, noch slavernij in deze Republiek dulden.

ART. 11. - Het volk behoudt uitsluitend aan zich de bescherming en verdediging van de onafhankelijkheid en onschendbaarheid van Kerk en Staat, onvereenkomstig de wetten.

ART. 12. - Het volk geeft de wetgeving in handen van eenen Volksraad, het hoogste gezag des lands, bestaande uit vertegenwoordigers of lasthebbers des volks, door de stemgerechtigde burgers gekozen ; doch alleen voor zoo verre, dat aan het volk drie maanden tijds zal gelaten zijn, om over eene voorgestelde wet zijn oordeel aan den Volksraad desverkiezende te kunnen inleveren ; behalve die wetten, die geen uitsel kunnen lijden.

ART. 13. - Het volk draagt de voorstelling en uitvoering der wetten op aan eenen Uitvoerenden Raad, welke tevens de voordragt van alle landsambtenaren aan den Volksraad doet.

ART. 14. - Het volk vertrouwt de handhaving der orde aan de Krijsmagt toe.

ART. 15. - Het volk stelt de Regterlijke Magt in handen van Landdrosten, Heemraden en Gezworenen, en laat die aan hun oordeel en geweten over, om volgens landswetten te handelen.

ART. 16. - Het volk zal jaarlijks van den Volksraad eene begrootingswet van algemeene uitgaven voor Kerk en Staat ontvangen, en daaruit vernemen hoeveel ieders belasting zal belopen.

ART. 17. - Potchefstroom, gelegen aan de Mooirivier zal de Hoofdplaats der Republiek en Pretoria de zetel van het Gouvernement zijn.

ART. 18. - Alle diensten ten behoeve van het algemeen gevorderd, worden door het algemeen beloond.

ART. 19. - Vrijheid van drukpers is toegestaan, mits de drukker en uitgever verantwoordelijk blijven voor al de stukken, die eerschennis, belediging of aanranding van iemands karakter bevatten.

#### OVER DE BESCHERMING EN VERDEDIGING VAN KERK EN STAAT.

ART. 20. - Het volk wil zijne Nederduitsch-Hervormde Godsdienstleer, zooals deze in de jaren 1618 en 1619, door de Synode te Dordrecht is vastgesteld, in hare grondbeginselen blijven behouden, en de Nederduitsch-Hervormde Kerk zal de Kerk van den Staat zijn.

ART. 21. - Het verkiest in zijn midden geen Roomsche kerken toe te laten, en ook geene andere Protestantsche dan de zoodanige waarin dezelfde hoofdsom van christelijk geloof geleerd wordt, als is opgegeven in den Heidelbergchen Catechismus.

ART. 22. - Het zal geen andere vertegenwoordigers in den Volksraad aanstellen dan degenen die lidmaten der Nederduitsch Hervormde gemeenten zijn.

ART. 23. - Het volk erkent geen ander kerkelijk gezag, dan dat, wat door de kerkeraden zijner Nederduitsch Hervormde gemeenten is of wordt goedgekeurd, aangenomen en vastgesteld, volgens art. 20.

ART. 24. - Het volk verlangt den opbouw, bloei en de

welvaart van Kerk en Staat, en uit dien hoofde voorziening in de behoeften aan Nederduitsch Hervormde predikanten en schoolonderwijzers.

ART. 25. - Zoo ook, dat in tijd van vrede voorzorgende maatregelen genomen worden om een oorlog te kunnen voeren of te wederstaan.

ART. 26. - Ingeval van vijandelijken inval van buiten, zal aan ieder zonder onderscheid gehouden zijn, om met de uitvaardiging der oorlogswet, zijnen bijstand daartoe te verleen.

ART. 27. - Geen tractaat of bondgenootschap met buitenlandsche mogendheden of volkeren mag aangeboden, aangenomen of gesloten worden, dan nadat de Volksraad door den President en de Leden van den Uitvoerenden Raad is opgeroepen, om daarover zijn gevoelen kenbaar te maken, zullende het voorstel volgens het oordeel der leden van den Volksraad goedgekeurd en vastgesteld of afgekeurd worden.

ART. 28. - Bij voor den Staat dreigend gevaar of in oorlogstijd zal de beoordeeling over het al of niet raadzame van zoodanig tractaat of bondgenootschap, aan den Commandant Generaal, met overleg van den krijgsraad, overgelaten worden, indien de commando's in het veld zijn, en er geen tijd is om den Uitvoerende Raad daarop te raadplegen.

#### OVER DEN VOLKSRAAD, HET HOOGSTE GEZAG OF DE WETGEVENDE MAGT.

ART. 29. - De Volksraad zal het hoogste Gezag des lands zijn, en de Wetgevende Magt.

ART. 30. - Als vertegenwoordigers des volks, zijn zij geen landsambtenaren.

ART. 31. - De Volksraad zal ten minste uit 12 leden bestaan, deze moeten de volgende vereischten bezitten ; zij moeten tusschen de 30 en 60 jaren oud, 3 jaren stemgerechtigde burgers, lidmaten van de Nederduitsch Hervormde gemeenten zijn, in de Republiek wonen, en vaste goederen in het grondgebied dezer Republiek bezitten. Geen personen van een openlijk slecht gedrag of die een onteerend vonnis ten hunnen laste gehad hebben, zullen verkiesbaar zijn ; zij mogen elkander niet bestaan in die be-

trekking van vader en zoon, heele of halve broeders, of eigen oom en neef. Geen gekleurden, noch bastaarden zullen toegelaten worden in onze vergaderingen. Een ieder is gerechtigd, wanneer hij daarvan het bewijs kan leveren, het aan den President van den Uitv. Raad in te zenden, voor dat zoodanig lid zitting neemt. Ingeval het bewijs voldoende overtuigend is, zal de President van den Uitv. Raad, voor de opening van de zitting, hetzelfde aan den Voorzitter van den Volksraad ter hand stellen, en op de verwijdering van het betrokken lid aandringen.

ART. 32. - De leden van den Volksraad worden door de meerderheid van stemmen door het volk gekozen. Ieder burger die den ouderdom van 21 jaren en daarboven bereikt heeft, zal stemgerechtigd burger zijn, mits lidmaat der Nederduitsch-Hervormde Kerk zijnde. De Volksraadsleden worden verkozen voor den tijd van twee jaren.

ART. 33. - De verkiezing der leden voor den Volksraad zal geheel vrij zijn; en uit ieder der districten zal een gelijk aantal leden verkozen worden; de kiezers van het eenen district, kunnen ook hunne stem uitbrengen op een persoon in een ander district wonende.

Art. 34. - Ieder stemgerechtigd burger staat het vrij, om, indien hij beschuldigingen wegens ambst-overtredingen of ambts-misdaden, begaan door den President of een der leden van den Uitv. Raad, meent te moeten inbrengen, die beschuldigingen aan den Voorzitter van den Volksraad in te leveren, onder het adres van:

*“Aan den Wel-Ed. heer Voorzitter van den Volksraad,”*  
welke daarmede naar bevinding van zaken zal handelen.

ART. 35. - De verkiezing van Leden voor den Volksraad zal in de maand Maart plaats hebben. Uit elk der districten zullen zes leden bij meerderheid van stemmen gekozen worden, om als Volksvertegenwoordigers zitting te nemen. De Veldcornetten zullen in tijd zorg dragen, dat de Kieslijst aan de Landdrosten, en deze weder zorg dragen, dat de Kieslijsten onmiddellijk aan den Uitv. Raad worden ingezonden. Op het einde van het eerste jaar zal de helft der leden bij loting aftrenden; de andere helft op het einde van het tweede jaar, en zoo voort. Uit de districten, wier leden uitvallen, zullen nieuwe Volksraadsleden gekozen worden. De aftredende leden zijn herkiesbaar.

ART. 36. - De Uitvoerende Raad zal verplicht zijn zorg te dragen, dat de Volksraad van een bekwaam Secretaris voorzien worde, tijdens deszelfs zitting.

ART. 37. - De verkozenen tot leden van den Volksraad zullen, indien zij verontschuldigen tegen de op hen uitgebragte keuze meenen te moeten maken, die verontschuldigen, tegen de op hen uitgebragte keuze, dadelijk, na de ontvangene aanschrijving, met de eerste post verzenden aan den Uitv. Raad. Hij die daaraan niet voldoet of zonder voldoende redenen voor de verkiezing bedankt, zal in eene boete van Rds. 25 vervallen. Indien deze kennisgeving niet met de eerste post geschiedt, na de aanschrijving, dan zal de boete bedragen Rds 50. Blijft een lid van den Volksraad zonder bedanken weg, en voldoet hij niet aan de oproeping dan wordt hij beboet met Rds. 75.

ART. 38. - De redenen van versooning voor het niet verschijnen van een lid van den Volksraad, zijn:-

1.- Ongesteldheid en lichaamsgebreken, te bewijzen door het verkozene of opgeroepen lid, met eene ondertekende verklaring van den Landdrost, Commandant of Veldcornet zijner afdeeling; en

2.- Zoodanige onvoorziene omstandigheden die, werkelijk bewezen zijnde, het hem onmogelijk maken aanwezig te zijn of te blijven.

ART. 39. - Alle bedenkingen, verontschuldigen en kennisgevingen, bedoeld in art. 37 en 38, zullen aan den President van den Uitv. Raad ingezonden en door den Uitv. Raad beoordeeld worden. In de, dien ten gevolge, onvervulde plaatsen zal zoo spoedig mogelijk voorzien worden, volgens art. 35.

ART. 40. - De leden van den Volksraad zullen voor het aanvaarden hunner betrekking beëdigd worden door de Volksraadsleden die op den dag der zitting tegenwoordig zijn; hun eed zal zijn van den volgende inhoud:

*“Als verkozen tot lid van den Volksraad dezer Republiek, verklaar, beloof en zweer ik plegtig, dat ik aan niemand eenige gift gedaan of beloofd heb om tot die betrekking te geraken; dat ik in die betrekking getrouw zal zijn aan het volk; mij zal gedragen overeenkomstig de Grondwet dezer Republiek, naar mijn beste kennis en geweten; en*

*niets ander te beoogen dan de bevordering van het geluk en welzijn der ingezetenen in het algemeen.”*

ART. 41. - De aanwezige leden van den Volksraad kiezen hunnen Voorzitter, na de opening der zitting, en voor den tijd van hun zittingsjaar.

ART. 42. - Al hetgeen waarover beraadslaagd wordt, zal door  $\frac{3}{4}$  van het aantal stemmen beslist worden.

ART. 43. - De Volksraad gaat niet uiten voor dat alle zaken die behandeld moeten worden, afgehandeld zijn, en die zitting door den Voorzitter van den Raad gesloten is. Een Volksraadlid kan vrijheid ontvangen de vergadering te verlaten, indien hij verkeert in het geval van No. 2, Art. 38.

ART. 44. - De leden van den Volksraad zullen, voor zoo lang zij in die betrekking zijn, in persoon vrij wezen van 's lands dienst en vrij van kosten, die de Krijsmagt van hen zoude kunnen afvorderen; zij zullen vergoeding van hun verblijf genieten, gedurende den oponthoud hunner bezigheden.

ART. 45.- De vergaderingen worden met opene deuren gehouden, tenzij dat de Voorzitter of de President van den Uitv. Raad het noodig oordeelt, dat de beraadslagingen over het een en ander voorstel, in het geheim gehouden worden. De aanwezige personen, die geen zitting in den Raad hebben, mogen niet spreken, dat wanneer zij op eene vraag van den Voorzitter hebben te antwoorden.

ART. 46. - De volgorde der werkzaamheden is deze:

(a) De Voorzitter van den Volksraad opent de zitting.

(b) De Voorzitter schrijft den President van den Uitvoerenden Raad aan, om verslag te doen volgens Art. 74.

(c) De Volksraad benoemt eene commissie, bestaande uit drie zijner leden, om over dat verslag een schriftelijk rapport uit te brengen.

(d) De President van den Uitv. Raad, stelt aan den Voorzitter van den Volksraad zijne voorstelllen van wet ter hand, en de Volksraad bepaalt de volgorde waarin deze behandeld zullen worden

(e) De commissie bij Art. c vermeld, doet rapport en de Volksraad besluit omtrent het antwoord aan den President van den Uitvoerenden Raad te geven.

(f) De Volksraad beantwoordt het verslag van den President van den Uitvoerenden Raad.

(g) De beraadslagingen over de ingezondene voorstellen van wet, en tevens over het tijdstip waarop de wet zal ingevoerd worden, in overeenkomst met Art. 12.

(h) Benoeming van Ambtenaren op voordragt van den President van den Uitvoerenden Raad.

(i) Overige werkzaamheden.

(j) Sluiting der zitting, volgens Art. 43.

Art.47. - De Voorzitter zal al de voorstellen van wet, bij den Volksraad ingekomen, in beraadslaging brengen, of deze 3 maanden voor de indiening aan den Volksraad aan het algemeen bekend zijn gemaakt, of dat dezelve tijdens de zitting van den Volksraad zijn ingekomen.

Art. 48. - Wanneer de bekendstelling van wetten en Gouvernements bekendmakingen aan het algemeen, niet intijds is geschied, zal de President van den Uitvoerenden Raad onderzoeken, bij wien de schuld van het oponthoud gelegen is. Een Landdrost in deze schuldig bevonden wordende, zal in eene boete van Rds. 50 vervallen, een Veldcornet of minder beambte van Rds. 25.

Art. 49. - Een afschrift van ieder aangenomene wet zal door den Voorzitter aan den President van den Uitvoerenden Raad, ter uitvoering ingezonden worden.

Art. 50. - Wanneer een nieuwe President van den Uitvoerenden Raad benoemd is, zal de Volksraad vier zijner leden en den Secretaris afvaardigen, om hem uit te noodigen in de Volksraadsvergadering den ambtseed te komen afleggen.

ART. 51. - Bij de benoeming van de leden van den Uitvoerenden Raad en den Commandant-Generaal, zal de Volksraad hun daarvan schriftelijk kennis geven, met uitnoodiging om den ambtseed op een daarbij bepaalden tijd voor den Volksraad te komen afleggen. Zie art. 84.

ART. 52.- De acten van aanstelling voor landsambtenaren door den President van den Uitvoerenden Raad, overeenkomstig art. 13, voorgedragen, worden door den Voorsitter

en den Secretaris van den Volksraad onderteekeend en aan den Uitv. Raad ingezonden.

ART. 53. - Indien het Hoog Gerechtshof, bedoeld in art. 143, den President of een der leden van den Uitvoerenden Raad, of den Commandant-Generaal onwaardig verklaart om zijn ambt of hunne ambten te bekleeden, dan zal de Voorzitter van den Volksraad, op ontvangst van de uitspraak van dat Hof, de leden van den Volksraad bijeen roepen, welke gehouden zijn, om volgens hunne plicht de zitting bij te wonen, ten einde de veroordeelde of veroordeelden van zijn ambt of hunne ambten te ontzetten, en zoodra mogelijk in de vervulling der opeengevallene plaats of plaatsen te voorzien.

ART. 54. - De leden van den Volksraad vergaderen in de Raadzaal, jaarliks op den 2den Maandag in September of op andere tijden, in het oproepingsberigt aangewezen, wanneer de President het noodig oordeelt dat de Volksraad bijeenkomt; voorts dagelijks des morgens ten negen ure, om niet minder dan 4 tot 6 uren per dag werkzaam te zijn. De vergadering van den Volksraad zal met een gepast gebed geopend en gesloten worden.

ART. 55. - De Voorzitter van den Volksraad is verantwoordelijk, dat de vergaderingen volgens bepaling in art. 54 gehouden worden, bij verzuim waarvan de Volksraad hem beboeten kan met Rds. 5 tot 50.

ART. 56. - De Voorzitter zorgt voor de orde tijdens de beraadslagingen, en heeft hij eenmaal een lid tot de orde moeten terug brengen, dan zal hij, wanneer zulks voor de tweede maal noodig wordt, hem beboeten, Iedere overtreding door de leden van den Volksraad van het bepaalde bij dit of bij art. 54 begaan, zal gestraft worden met eenen boete van Rds. 5.

ART. 57. - De handhaving der orde onder de aanwezige personen, bedoeld in art. 45, zal moeten worden toevertrouwd aan eenen Veldcornet, door den Landdrost van het district, waar de zitting gehouden wordt, daartoe aangeschreven.

ART. 58. - Die Landdrost zal ook een bode aanstellen, om gedurende de vergaderingen ten dienste van den Volksraad te staan.

ART. 59. - De Volksraad beoordeeld alle overtredingen voor den Volksraad vastgesteld, en in de Raadzaal begaan, en bestraft deswege de overtreders zonder verder beroep.

ART. 60. - Van alle beboetingen door den Volksraad gedaan, wordt door den Secretaris kennis gegeven aan de Landdrosten, waaronder de beboetenen en resorteeren, en deze dragen zorg voor de invordering.

#### OVER DEN PRESIDENT EN DE LEDEN VAN DEN UITV. RAAD, DE VOORSTELLERS DER WETTEN.

ART. 61. - De President van den Uitvoerenden Raad wordt bij meerderheid van stemmen, voor den tijd van 5 jaren, door de stemgergtigde burgers gekozen. Hij moet vijf jaren stemgerechtigd burger geweest en lidmaat van de Nederduitsch-Hervormde Gemeente zijn, geen onteerend vonnis ten zijnen laste gehad en den ouderdom van 30 jaren bereikt hebben.

ART. 62.- De President van den Uitvoerenden Raad is de eerste of hoogste ambtenaar van den Staat, alle landsambtenaren zijn hem ondergeschikt; dezulke echter die met de uitoefening der Regtsmagt bedeed zijn, zijn in die uitoefening geheel en al vrij en onafhankelijk.

ART. 63. - Zoolang de President die betrekking waarneemt, zal hij geene andere, noch kerkelijke bediening vervullen, geen handel drijven, en zich nooit zonder toestemming van den Volksraad buiten 's lands begeven.

ART. 64. - Ingeval van ontzetting van zijn post, dood, ontslag of onbekwaamheid om zijne betrekking te vervullen, zal deze worden toevertrouwd aan den oudsten der leden van den Uitvoerenden Raad, welke zoo spoedig mogelijk zal kennis geven aan den Volksraad, om te voorzien in de opengevallen plaats.

ART. 65. - De President zal door den Volksraad van zijn post ontslagen of ontzet worden, na overtuiging van wangedrag, verduistering van Staatseigendom, verraad of andere zware misdaden, en verder naar de wetten gehandeld worden.

ART. 66. - Aan den President is opgedragen het voorstellen van wetten aan den Volksraad, hetzij eigene voorstellen, hetzij andere van het volk bij hem ingekomen, hij zal die voorstellen, drie maanden voor het indienen aan den

Volksraad, door middel van de *Staatscourant* aan het algemeen moeten bekend maken; benevens alle andere stukken die door hem nuttig en noodig geoordeeld worden.

ART. 67. - Alle voorstellen van wet bij den President ingekomen, zullen, voor dat deze bekend gemaakt worden, door den President en den Uitvoerenden Raad beoordeeld worden, of de bekendmaking noodig zij of niet.

ART 68. - De verdediging van elk voorstel van wetten geschiedt voor den Volksraad door den President, of in persoon, of door een der leden van den Uitvoerenden Raad, daartoe door hem aangewezen.

ART. 69. - Zoodra de President van den Uitvoerenden Raad de kennisgeving van den Volksraad ontvangen heeft dat de voorgestelde wet is aangenomen, zal hij die wet, binnen twee maanden, doen bekend maken; en na verloop van eene maand, te rekenen na de algemeene bekendmaking, voor de uitvoering derzelve zorg dragen.

Art. 70. - Van de oorlogswet, bedoeld in art. 26 zal niet anders dan door den President met toestemming van de leden van den Uitvoerenden Raad, kunnen kennis gegeven worden. Die kennisgeving zal echter moeten plaats hebben, ingeval van dringend gevaar, en de wet zal dan dadelijk ten uitvoer gebragt worden; de beoordeeling over het gevaar wordt aan den President en de leden van den Uitvoerenden Raad en ter hunner verantwoording overgelaten. De Commandant Gereraal zal bij de beoordeeling en beslissing over krijszaken in den Uitvoerenden Raad, in zijne betrekking, bij die vergadering moeten aanwezig zijn, en mede eene stem als zoodanig hebben.

ART. 71. - De President van den Uitvoerenden Raad doet de voordragt van alle landsambtenaren aan den Volksraad, in overeenstemming met de wetten omtrent de aanstelling der landsambtenaren.

ART. 72. - De President beantwoordt zooveel mogelijk aan het verlangen van het volk, aangewezen in art. 24.

ART. 73. - De President zal jaarliks in de maand September het voorstel eener begrootingswet van algemeene uitgaven en inkomsten, voor Kerk en Staat, aan den Volksraad inzenden, en daarin aanwijzen, hoe het tekortkomende te dekken of het overschot te besteden.

ART. 74. - Ook zal hij tijdens die zitting van den Volksraad verslag geven van zijne verrichtingen gedurende het afgelopen jaar; van den toestand der Republiek, en van al wat haar belang in het algemeen betreft.

ART. 75. - Na onderzoek van de aan den Uitv. Raad ingezonden kieslijsten voor de leden van den Volksraad, zal hij dien Raad bijeenroepen, jaarlijks tegen den 2den Maandag in September en wanneer de noodzakelijkheid zulks vereischt.

ART. 76. - Hij doet in de maand Julij openbaar bekend maken de namen en woonplaatsen der gekozenen tot leden van den Volksraad.

ART. 77. - De schriftelijke bijeenroeping der leden van den Volksraad tot de zitting zal drie weken voor de opening derzelve ten hunne huize bezorgd moeten zijn.

ART. 78. - De President zal ten minste éénmaal in het jaar de steden en dorpen der Republiek, waar landskantoren zijn, bezoeken; den staat dier kantoren opnemen, en het gedrag der landsambtenaren nagaan; en op die rondreise den ingezetenen gelegenheid geven om gedurende zijn oponthoud, hunne belangen aan hem voor te dragen.

ART. 79. - De President heeft de magt, behoudens zijne verantwoording aan den Volksraad, om de landsambtenaren in hunne betrekking te stuiten, voorloopige aanstellingen te doen, en alle opene plaatsen in te vullen. Hij doet in de eerstvolgende zitting van den Volksraad verslag dezer handelingen.

ART. 80. - De President onderteeke mede alle benoemingen van landsambtenaren, doet het hunne instructie zelve of door bevoegde ambtenaren voorlezen en verklaren; den ambtseed afleggen en teekenen, en laat hen na de aanstelling een afschrift der instructie ter hand stellen.

ART. 81. - De President is belast met de regeling der algemeene dienst, het postwezen en de openbare werken, hij en de leden van den Uitv. Raad zijn tevens belast met het oppertoezicht, over de kruidmagazijnen en kanonnen van den Staat.

ART. 82. - De briefwisseling met buitenlandsche Mogendheden zal door den President en den Uitvoerenden Raad

gevoerd worden. De brieven zullen door hem en den Gouvernements Secretaris gevoerd worden.

ART. 83. - De President met den Uitvoerenden Raad heeft het regt om de straf of straffen ter zake van wangedrag of misdaad, uitgesproken, te verminderen of kwijt te schelden, op voordragt van het hof dat het vonnis heeft geveld, of op verzoek van den veroordeelden, na daaromtrent het advies van het Hof te hebben ingewonnen.

ART. 84. - Voor het aanvaarden van zijn ambt zal hij den volgenden eed in handen van den Volksraad afleggen.

*“Als verkozen tot President van den Uitvoerenden Raad dezer Republiek, beloof en zweer ik plegtig dat ik getrouw zal zijn aan het volk; dat ik in mijne betrekking naar regt en wet zal handelen volgens mijn beste kennis en geweten, zonder aanzien des persoons; dat ik aan niemand eenige gift of gunst gedaan heb om tot die betrekking te geraken; dat ik van niemand eenige gift of gunst zal aannemen, wanneer ik vermoeden kan, dat deze gift of gunst gedaan of bewezen zou worden, met het oogmerk om van mij een besluit ten voordeelde van den begunstiger of gever te gewinnen; dat ik mij zal gedragen overeenkomstig de Grondwet dezer Repukliek, en niets anders bedoel dan de bevordering van het geluk en welzijn van hare ingezetenen in het algemeen.”*

ART. 85. - Den President zal een Uitvoerenden Raad toegevoegd worden, bestaande uit den Commandant Generaal, twee stemgerechtigde burgers en een Secretaris, welke gelijke stem zullen hebben, en den titel voeren van leden van den Uitvoerenden Raad zullen wel zitting doch geen stem in den Volksraad hebben.

ART. 86. - De President zal voorzitter van den Uitv. Raad wezen, en bij staking van stemmen eene beslissende stem hebben. Bij de bekrachtiging van doodvonnissen of oorlogsverklaringen, zal de eenparige stem van den Uitvoerenden Raad, ter beslissing vereischt worden.

ART. 87. - De Uitvoerende Raad zal op den eersten Woensdag der maanden Februarij, April, Junij, Augustus, October en December, en op zoodanige andere tijden, als de

President zal noodig oordeelen, ten zijnen kantoren zitting houden.

ART. 88. - Alle besluiten van den Uitvoerenden Raad en ambtsbrieven van den President moeten behalve door hem ook door den Gouvernements Secretaris onderteekend worden. De mede-onderteekenaar is tevens verantwoordelijk dat de inhoud van het besluit of van den brief niet strijdt met de bestaande wetten.

ART. 89. - De beide stemgerechtigde burgers of leden van den Uitvoerenden Raad, bedoeld bij art. 85, worden door den Volksraad gekozen, voor den tijd van 3 jaren; de Commandant-Generaal voor onbepaalden tijd, zij moeten lidmaten der Nederduitsch Hervormde Gemeente zijn, geen onteerend vonnis ten hunne laste gehad en den ouderdom van dertig jaren bereikt hebben. Alsmede de vereischten bezitten in art. 31 voor de leden van den Volksraad vastgesteld.

ART. 90. - De Secretaris van den Uitvoerenden Raad wordt mede door den Volksraad gekozen, doch aangesteld voor den tijd van vier jaren. Bij aftreding is hij herkiesbaar. Hij moet lidmaat van de Nederduitsch Hervormde Gemeente zijn, geen onteerend vonnis ten zijnen laste gehad hebben, vastgoed in de Republiek bezitten en den ouderdom van 30 jaar bereikt hebben.

ART. 91. - Alvorens de leden van den Uitvoerenden Raad en den Commandant Generaal hunne betrekking aanvaren leggen zij den ambtseed in handen van den Volksraad af en teekenen denzelven. Die eed zal zijn van gelijken inhoud als die van den President van den Uitv. Raad, gewijzigd naar den titel of de betrekking van den beëediger, en die van den Commandant Generaal, naar den inhoud van art. 108.

ART. 92. - Alvorens de Secretaris zijne betrekking aanvaart legt hij den volgenden eed in handen van den Uitvoerenden Raad af en teekent denzelven; de Uitvoerende Raad zal voor hem eene instructie vervaardigen.

ART. 93. - Ingeval de Volksraad oordeelt aan de klagten in art. 34 vermeld, gevolg te moeten geven, zal hij de aanklagt, tot het doen van onderzoek, in handen stellen van den Staatsprocureur. Blijkt uit dat onderzoek dat de aanklagt

gegrond is, dan zal de Volksraad de aanklagt verzenden naar het Hooge Gerechtshof, onder kennisgeving van die verzending aan den bedoelden Staatsprocureur. Dit Hof zal dan van de zaak kennis nemen en in het hoogste ressort uitspraak doen.

ART. 94. - Bij pligtverzuim van den President of een der leden van den Uitvoerenden Raad, om aan Art. 87 te voldoen, zullen zij beboet worden met 5 tot 10 Rds. of verder naar den aard der zaak.

ART. 95. - Het Gouvernements-kantoor zal dagelijks geopend wezen van des morgens 10 tot 3 uren, uitgezonderd de Zaterdag van iedere week, en al die Zon- en Feestdagen.

#### OVER DE KRIJGSMACHT EN DEN KRIJGSRAAD.

ART. 96.- De krijgsmagt bestaat uit al de weerbare mannen van deze Republiek, en zoo noodig uit al die der kleurlingen binne 's lands, wier opperhoofden aan haar onderworpen zijn.

ART. 97. - De weerbare mannen van de blanken zijn, alle manspersonen tusschen den ouderdom van 16 en 60 jaren; en van de kleurlingen, allen die in staat zijn om in den krijg van dienst te wezen.

ART. 98. - Tot indeeling van de krijgsmagt wordt het grondgebied dezer Republiek verdeeld in veldcornetschappen en districten. De scheidings-lijnen dier veldcornetschappen en districten worden bepaald door en bij gezamenlijk overleg van den President van den Uitvoerenden Raad, den Commandant-Generaal en de aangrenzende Commandanten en Veldcornetten, en ieder inwoner zal verplicht wezen om onder dat Veldcornetschap of district waaronder hij woont, aan die autoriteiten te gehoorzamen.

ART. 99. - De manschappen staan onder het bevel van de volgende officieren, zijnde naar rang van opklimming: Adsistent-Veldcornetten, Veldcornetten, Commandanten, en een Commandant-Generaal.

ART. 100. - De officieren worden bij meerderheid van stemmen gekozen, namelijk: de Adsistent-Veldcornetten en Veldcornetten door de stemgerechtigde burgers der wijken,

zoo ook de Commandanten door de stemgerechtigde burgers der districten, en de Commandant-Generaal door al de stemgerechtigde burgers dezer Republiek. De kiesloten voor de verkiezing der officieren, zullen bij de Landdrosten bezorgd worden, die deze zullen moeten opzenden aan den Uitvoerenden Raad. De Uitvoerende Raad zal verplicht wezen aan den gekozenen Commandant-Generaal, van de op hem gevallen keuze kennis te geven.

ART. 101. - Zij worden aangesteld voor een onbepaalden tijd en zijn bij aftreding verkiesbaar. De Commandant-Generaal zal van zijn post ontslagen of ontzet worden bij overtuiging van misdaden, vermeld in Artikel 65.

ART. 102. - Voor elk district zullen niet meer dan twee Commandanten gekozen worden.

ART. 103. - De krijgsmagt met uitzondering der gekleurde huurlingen, wordt opgeroepen tot handhaving van orde; tot commando's ter gelegenheid van binnenlandsche opstanden; en zonder eenige uitzondering, tot verdediging des lands en tot beoorloging van buitendlandsche vijanden.

ART. 104. - Is opgedragen aan de Adsistent-Veldcornetten en Veldcornetten, de handhaving van orde; aan de Commandanten, de commando's ter zake van binnenlandsche opstanden der kleurlingen; aan den Commandant-Generaal de commando's tot demping van onlusten onder de blanke bevolking, de verdediging des lands en het beoorloging van buitendlandsche vijanden; in welke gevallen de Commandant-Generaal het opperbevel over het geheele leger zal hebben.

ART. 105.- Wordt verstaan door:

(a) *Handhaving van orde*: de nakoming der wetten, de ten uitvoerlegging der vonnissen na ontvangen order; en de inachtneming der maatregelen van algemeen en plaatselijk belang; voorts het opzigt over de kleurlingen het tegengaan van landlooperij en vagebonden in de veldcornetschappen.

(b) *Commando's ter zake van opstanden der kleurlingen*: het tot pligt brengen van binnelandsche Kaffer-opperhoofden.

(c) *Commando's tot demping van onlusten onder de blanke bevolking*: het aanvoeren van voldoende magt naar het district waar de onlusten zijn uitgebroken; en door

(d) *Verdediging des lands en het voeren van oorlog*: het ten uitvoer brengen van de oorlogswet (zie art. 26 en art. 70), het te velde trekken aan het hoofd des legers.

ART. 106. - Al de orders ontvangen der onderhoorigen van de boven hen gestelde officieren en ambtenaren.

ART. 107. - Al de officieren, uitgenomen de Commandant-Generaal, zullen voor het aanvaarden hunner betrekking beëdigd worden door den President van den Uitv. Raad, overeenkomstig Art. 80; de Commandant-Generaal zal voor den Volksraad beëdigd worden, overeenkomstig Art. 91 en 108.

ART. 108. - Hun eed zal zijn van den volgende inhoud:

*“Ik beloof en zweer plegtig trouw aan het volk dezer Republiek; in mijne betrekking naar wet, regt en billijkheid te zullen handelen; volgens mijn beste kennis en gewete, zonder aanzien des persoons; dat ik aan niemand eenige gift of gunst gedaan of beloofd heb om tot die betrekking te geraken; van niemand eenige gift of gunst te zullen aannemen, wanneer ik vermoeden kan, dat deze gedaan of bewezen zou worden om mij in mijne betrekking ten voordeele van den gever of begunstiger over te halen; te zullen gehoorzamen aan de bevelen der boven mij gestelden, volgens de wet, en niets anders te beoogen dan den bloei, de welvaart en onafhankelijkheid van het land en volk dezer Republiek.”*

ART. 109. - Ingeval niet wordt voldaan aan de gedane oproeping, of aan de bevelen van de bevoegde magt, zullen de nalatigen met de volgende boeten gestraft worden, te weten:

De manschappen naar gelang van omstandighede, van 5 tot 40 Rds., te bepalen door de Veldcornetten, die deswege verantwoordelijk zijn zullen aan hunne Commandanten, die daaromtrent volgens Art. 123 zullen handelen;

De Adsistent-Veldcornetten met 10 tot 50 Rds.;

De Veldcornetten met 25 tot 75 Rds.

De Commandanten met 25 tot 500 Rds.;

De Commandant-Generaal, niet voldoende aan de bevelen van den President van den Uitvoerenden Raad, met 50 tot 2,000 Rds., en verder naar den aard der zaak.

ART. 110. - De Veldcornetten zullen, buiten wettige verhindering, alle drie maanden verslag doen aan de Landdrosten, van hetgeen met en omtrent hunne onderhoorigen in de wijken in de afgeloopene maanden is voorgevallen; en zoo vele malen, buiten dien tijd, als een rapport onmiddellijk vereischt wordt. Betreffende krijgszaken zal de Veldcornet ook verplicht en gehouden zijn, om, behalve aan den Landdrost, ook aan den boven hem gestelden Commandant verslag te geven en te rapporteren. - Daaraan niet voldoende, of bij nalatigheid, zal hij beboet worden met 10 Rds.

ART. 111. - De Commandanten zenden de bij hen ingekomene, driemaandelijksche verslagen der Veldcornetten, met bijvoeging van hun eigen verslag, benevens hunne aanmerkingen aan den Commandant-Generaal. Deze handelt desgelijks met de verslagen der Commandanten, bij de toezending van zijn verslag aan den President van den Uitv. Raad, en zonder oponthoud moeten die verslagen naar den President verzonden worden.

ART. 112. - In tijd van oorlog of wanneer een commando in het veld is, zal de krijgsraad bijeengeroepen worden door den Commandant-Generaal, wanneer hij zulks noodig acht, of als er beschuldigingen zijn ingekomen tegen officieren of manschappen, ter zake van overtredingen, wangedrag of misdaden begaan of gepleegd. Die krijgsraad zal bestaan uit al de officieren en ambtenaren die aanwezig zijn.

ART. 113. - Die krijgsraad kan ook belegd worden:

- (a) Bij commando's ter zake van opstand der kleurlingen.
- (b) Bij commando's tot demping van onlusten onder de blanke bevolking.
- (c) Bij verdediging des lands of het voeren van oorlog.

De hoogste officier in rang zal daarvan Voorzitter, en een der leden, of een daartoe door den Commandant-Generaal aangewezen persoon, Secretaris zijn. Allen zullen gelijke stem hebben. Bij meerderheid van stemmen wordt besloten, en bij ongelijkheid van stemmen zal de stem van den Voorzitter beslissend zijn.

ART. 114. - De dienstdoende leden van den Volksraad, vermeld in Art. 44, de landsambtenaren, de kerkelijke be-

ambten, de geordende schoolonderwijzers, en de negotianten, kunnen niet in persoon tot den krijgsdienst worden opgeroepen, dan wanneer de oorlogswet is afgekondigd.

ART. 115. - Ook zijn van persoonlijke krijgsdienst verschoond; de eenige zonen van weduwen; zij die zoodanige ligchaamsgebreken hebben, welke hen tot de krijgsdienst ongeschikt maken; en zij die zoodanige wettige en gegronde verontschuldigen kunnen bijbrengen, om daarvan verschoond te wezen; een en ander ter beoordeeling der Veldcornetten, die weder deswege verantwoording schuldig zijn aan hunne Commandanten.

ART. 116. - De manschappen tusschen de 16 en 60 jaren, die van persoonlijken krijgsdienst zijn vrijgesteld, zullen te behoeve van den dienst, vermeld, in Art. 105, onder de letters *b*, *c*, *d*, bijdragen moeten doen, waarvan het bedrag bij ordonnantie van den Uitv. Raad nader zal geregeld worden.

ART. 117. - Die bijdragen zullen door den Veldcornet gevorderd en aan hem geleverd moeten worden, binnen den tijd door hem te bepalen.

ART. 118. - De nalatige, in de nakoming van Art. 117, zal gestraft worden met eene boete van 5 tot 10 Rds., op te leggen naar bevinding van zaken en omstandigheden. Ingeval van onvermogen om de bijdragen te kunnen leveren zal de Veldcornet die, overeenkomstig dat onvermogen, regelen.

ART. 119. - De Veldcornetten zullen eene lijst houden van de dienstpligtigen hunner wijken, en die lijst zoodanig inrigten, dat daaruit blijkt, wie ter handhaving van orde, bedoeld in letter *a*, Art. 105, moet opgeroepen worden, opdat de diensten van de manschappen evenredig onder hen verdeeld worden.

ART. 120. - De krijgs-officieren, die zonder voldoende reden bedanken of weigeren de op hen uitgebragte keuze, of de hen opgedragen betrekking te aanvaarden, zullen de volgende boeten moeten voldoen, te weten:

Een Veldcornet, 25 Rds.

Een Commandant 100 Rds., en de  
Commandant-Generaal, 200 Rds.

ART. 121. - De Commandant-Generaal heeft zitting in den Uitvoerenden Raad als lid van denzelven.

ART. 122. - In het veld heeft de Commandant-Generaal het oppertoezicht over de krijgsmunitie van den Staat. Zie verder daaromtrent Art. 81.

ART. 123. - De Commandanten en Veldcornetten voldoen aan de bevelen der Landdrosten, voor zoo verre zij volgens de bepaling der wetten, omtrent de regterlijke administratieve Magt daarmede in aanraking komen.

ART. 124. - Van de overtredingen vermeld in de artikelen 109, 110, 118 en 120, wordt door de officieren kennis gegeven aan de Landdrosten hunner districten, die voor de invordering der boeten zullen zorg dragen.

ART. 125. - Alle buit gemaakte goederen worden gelijkelyk onder de dienstdoende burgers, die in het veld geweest zijn verdeeld; met het voorbehoud echter van den aftrek:

1. Van de vergoeding naar evenredigheid van schaden, door de uitvoering van een commando veroorzaakt aan wagens, paarden en trekvee.
2. Van de oorlogskosten door het Gouvernement uitbetaald.
3. Van een onderstand en belooning voor zwaar gekwetste burgers; en
4. Van een fonds, tot ondersteuning van weduwen en weezen der gesneuvelde burgers.

ART. 126. - Eene maand na den afloop van een commando, zal de President van den Uitvoerenden Raad zorg dragen. dat door tusschenkomst der Landdrosten aan de zwaar gekwetsten, de weduwen en de weezen der gesneuvelden, het hun in het vorig artikel toegewezen deel uit den buit toekome.

#### OVER DE REGTERLIJKE MAGT EN DE REGTSBEDEELING.

ART. 127. - De regerlijke magt wordt uitgeoefend door Landdrosten, Heemraden en Gezworenen, met toevoeging van Klerken en Geregtsboden, en zoo noodig met den bijstand der Veldcornets.

ART. 128. - De Landdrosten worden door den Uitvoerenden Raad aan het volk voorgedragen; telkens wanneer

de plaats van Landdrost vacant is, zal de Uitv. Raad 1 of 2 personen aan het publiek voorstellen, om uiterlijk binnen den tijd van twee maanden hunne goed- of afkeuring daarover aan den Uitvoerenden Raad schriftelijk in te leveren. De Landdrosten moeten twee jaren stemgerechtigde burgers, lidmaten der Nederduitsch-Hervormde gemeente zijn, geen onteerend vonnis ten hunnen laste gehad, en den ouderdom van 30 jaren bereikt hebben, en vaste goederen binnen het grondgebied dezer Republiek bezitten.

ART. 129. - Die Heemraden worden door het Hof van Landdrost en Heemraden gekozen, onder kennisgeving daarvan aan den Uitvoerenden Raad. Telkens wanneer een Heemraad gekozen word, zal die keuze eene maand ter goed- of afkeuring aan het publiek worden bekend gemaakt. Zij worden na de goedkeuring aangesteld, voor den tijd van twee jaren, en zijn bij aftreding herkiesbaar. Zij moeten twee jaren stemgerechtigde burgers, lidmaten van de Nederduitsch Hervormde gemeente zijn, geen onteerend vonnis ten hunne laste gehad, en den ouderdom van 30 jaren bereikt hebben.

ART. 130. - De Landdrosten zullen tevens voor de aanvaarding hunner betrekking, twee door den President van den Uitvoerenden Raad goedgekeurde borgen moeten stellen; te zamen ten bedrage van Rds. 5,333,2,4 elke borg voor 2,666,5,2 Rds., ter verzekering van alle geldelijke administratien, die aan hun zullen worden toevertrouwd. Die borgen moeten vaste en onbelaste eigendommen in deze Republiek bezitten.

ART. 131. - De gezworenen zullen stemgerechtigde burgers zijn, geen onteerend vonnis ten hunnen laste gehad, en den ouderdom van 30 jaren bereikt hebben.

ART. 132. - De Landdrosten zullen met de Heemraden eene lijst opmaken, van de inwoners hunner districten, die als gezworenen kunnen opgeroepen worden; in zoodanig, dat de oproeping bij beurten gelijk onder hen verdeeld worden.

ART. 133. - De oproeping der gezworenen geschiedt zoodanig in tijds dat zij buiten de reis drie vrije dagen tot hunne beschikking hebben.

ART. 134. - De klerken zullen stemgerechtigde burgers wezen, geen onteerend vonnis ten hunnen laste gehad, en

den ouderdom van 21 jaren bereikt hebben, zij en de gerechtsboden worden op voordragt van den Landdrost door den President van den Uitvoerenden Raad aangesteld. Zij moeten 3 maanden van tevoren kennis geven voor dat zij kunnen ontslagen worden.

ART. 135. - De verkozenen tot Landdrosten en Heemraden zullen, indien zij bedenkingen tegen de op hen uitgebragte keuze meenen te moeten maken, die bedenkingen, binnen de eerste 30 dagen, nadat die keuze op hen gevallen is, de verkozene tot Landdrost, aan den President, en die tot Heemraad verkozen is, aan het hof, inzenden.

ART. 136. - Indien zij binnen dien tijd geene bedenkingen inzenden, dan worden zij beschouwd die betrekking te willen aanvaarden.

ART. 137. - De Heemraad die zonder voldoende redenen voor de verkiezing bedankt, zal vervallen in eene boete van 25 Rds.

ART 138. - De gezworenen, die niet voldoet aan de oproeping, vermeld in Art. 132, wordt beboet met 100 Rds., tenzij hij redenen van versooning kan bijbrengen, voorzien in Art. 37.

ART. 139. - De Landdrosten leggen vóór het aanvaarden hunner betrekking den volgenden eed, in handen van den President, en de leden van den Uitvoerenden Raad af: en de Heemraden denzelfden eed, in handen van het hof van Landdrost en Heemraden:

*Ik beloof en zweer plegtig trouw aan het volk en de wetten dezer Repbliek, in mijne betrekking en ambt, regtvaardig, billijk, zonder aanzien des persoons, overeenkomstig de wetten, en naar mijn beste kennis en geweten te zullen handelen; van niemand eenige gift of gunst te zullen aannemen, wannneer ik vermoeden kan, dat deze gedaan of bewezen zou worden, om mij in mijne uitspraak of handeling ten voordele van den gever of begunstiger over te halen; buiten mijne betrekking als regter te zullen gehoorzamen volgens de wet aan de bevelen der boven mij gestelden, en in het algemeen niets anders te beoogen dan de handhaving van wet, regt en orde tot bevordering van den bloei, de welvaart en onafhankelijkheid van land en volk.*

ART. 140. - De gezworenen zullen voor dat zij zitting, in het hof van Landdrost en Heemraden nemen, den volgenden eed in handen van Landdrost en Heemraden afleggen.

*Ik beloof en zweer plegtig in mijne betrekking als gezworene, regtvaardig, billijk, zonder aanzien des persoons naar mijn beste kennis en geweten te zullen handelen en uitspraak doen, over de zaken en beschuldigingen, mij ter beoordeeling voorgelegd, volgens de wet; van niemand eenige gift of gunst te hebben aangenomen, waar uit ik vermoeden kan, dat deze gedaan of bewezen is geworden, om mij in mijne uitspraak ten voordeele van den gever of begunstiger over te halen, en voorts niets anders te beoogen, dan de handhaving van wet, regt en orde, tot bevordering van den bloei en de welvaart dezer Republiek.*

ART. 141. - De klerken zullen voor de aanvaarding hunner betrekking in handen van den Landdrost den volgenden eed afleggen:

*Ik beloof en zweer plegtig trouw aan het volk dezer Republiek in mijne betrekking en ambt, eerlijk, regtvaardig en billijk, zonder aanzien des persoons, overeenkomstig de wet en naar mijn beste kennis en geweten te zullen handelen; naar waarheid te zullen schrijven datgene wat van mij gevorderd zal worden; volgens de wet te zullen gehoorzamen aan de bevelen der boven mij gestelden en behoorlijk rekenschap te zullen geven van de gelden aan mijne verantwoording toevertrouwd, waar en wanneer zulks van mij gevorderd zal worden.*

ART. 142. - De gerechtsboden zullen voor het aanvaarden hunner betrekking in handen van den Landdrost den volgenden eed afleggen:

*Ik beloof en zweer plegtig in mijne betrekking eerlijk en getrouw, zonder aanzien des persoons, overeenkomstig de wet en naar mijn beste kennis en geweten te zullen handelen; naauwkeurig en naar waarheid te zullen schrijven datgeen, wat van mij gevorderd word; te zullen gehoorzamen aan de bevelen der boven mij gestelden, en behoorlijk rekenschap te zullen doen van de gelden aan mijne verantwoording toevertrouwd, waar en wanneer zulks van mij gevorderd worden.*

ART. 143. - In ieder district zullen de volgende gerechtshoven zijn, als:  
Een hof van den Landdrost,

Een hof van den Landdrost, en 6 of ten minste 4 Heemraden.

En daarenboven:

Een hoog-geregtshof, mede voor het geval bedoeld in Art. 34 en 53, zamengesteld uit 3 Landdrosten en 12 gezworenen.

De uitspraak van dat hof zal uiteindelijk beslissend wezen.

De Landdrost, die het vonnis in eersten aanleg heeft geveld, zal geen zitting in het hooge geregtshof hebben; maar bij de behandeling der zaak moeten tegenwoordig zijn.

Bij al de genoemde geregtshoven, zal een klerk en een gerechtsbode aanwezig zijn.

ART. 144. - Het hoof geregtshof, bedoeld bij Art. 143, zal ten minste tweemaal in het jaar de districten der Republiek, waar crimineele zaken zijn, bezoeken. Uitgezonderd die districten waar geen crimineele zaken, en minder dan 5 civiele zaken te behandelen zijn. Zijn er minder dan 5 civiele zaken in een district behandelen, dan zullen deze kunnen voorkomen op de naastbij gelegene plaats, waar dat hoog geregtshof zitting moet houden.

ART. 145. - Die veldcornetten zullen de geschillen tusschen de inwoners hunner wijken, zooveel mogelijk bijleggen, en het voeren van processen voorkomen. Tot dat einde wordt een ieder geregtigd om dengeen met wien hij in geschil is, op een door den Veldcornet te bepalen tijd voor dezen te ontbieden. Door partijen zullen de kosten, door den Veldcornet te maken, volgens tarief betaald worden.

ART. 146. - Geen eisch zal door eenig hof in aanmerking genomen worden, zonder dat de eischer eene behoorlijke dagvaarding, door den Landdrost uitgereikt, aan zijne tegenpartij door den gerechtsbode heeft doen toekomen.

ART. 147. - De kosten dier dagvaarding zullen zijn Rds. 3 2 4, ten behoeve van 's lands kas, waarvan 5 schellingen en 2 stuivers aan den Bode zullen behooren, voor copij der dagvaarding, enz.

ART. 148. - Alle dagvaardingen om voor de geregtshoven te verschijnen, moeten zoodanig in tijds aan de gedaagden toegezonden worden, dat iemand op het dorp wonende, waar de zitting zal zijn, 8 dagen ter zijner beschik-

king hebbe; iemand die bniten het dorp, waar de zitting zal gehouden worden, doch in hetzelfde district woont, buiten de reis 14 dagen, en niemand die buiten het district, waar de zitting zal gehouden worden, woont, 30 dagen ter zijner beschikking, buiten de reis, overig hebbe; te rekenen, na de aflevering der dagvaarding door den Bode.

ART. 149. - Alle vonnissen, zoo in burgerlijke als in lijfstraffelijke zaken, worden in het openbaar uitgesproken en ten uitvoer gelegd, in naam van het volk der Z.A. Republiek. De lijfstraffen aan blanke misdadigers in deze Republiek op te leggen, zullen zijn:

Gevangenschap,

Dwang-arbeid, met of zonder ijzers, naar den aard der zaak, en

De Dood.

Geen blanke zal tot slagen aan den lijve kunnen worden veroordeeld.

ART. 150. - In alle burgerlijke zaken zal uitspraak gedaan en vonnis gevelde worden door den Landdrost, omtrent eischen wier bedrag vijf honderd Rds., of minder zijn; wanneer evenwel de vorderingen uit schuldbewijzen of acceptatien bestaan, zal hij gerechtigd zijn uitspraak te doen en vonnis te vellen over zaken van hooger bedragen, niet te boven gaande Rds. 5,000. Door het hof van Landdrost en Heemraden, wanneer de vorderingen meer dan Rds. 500, en de schuldbewijzen of de acceptatiën hooger dan Rds. 5,000 zijn.

ART. 151. - Van alle vonnissen in eersten aanleg gevelde, en waarbij eischer en gedaagde tegenwoordig waren, zal zijn beroep of appèl, te weten:

Van de vonnissen uitgesproken door het hof van den Landdrost, voor het hof van Landdrost en Heemraden: van het hof van Landdrost en Heemraden, voor het hooge gerechtshof bedoeld in Art. 143 en 144, mits het beroep of appèl, binnen den tijd van acht dagen, na de uitspraak van het vonnis, opgegeven wordt aan den Landdrost van het hof, en daarvoor de na te melden betaling, bedoeld in Art 153, gedaan zij.

ART. 152. - De kosten van de vonnissen der gerechtshoven zullen bedragen, van het hof van den Landdrost 5 Rds.; van Landdrost en Heemraden 20 Rds.; van het hooge gerechtshof, bedoeld in Art 143 en 144, 100 Rds.

Behalve de kosten van den Klerk voor het afschrijven van stukken, en die van den gerechtsbode.

ART. 153. - De eischers in beroep zullen betalen, voor het geval dat hun appèl ongegrond bevonden of ontzegd wordt; voor het beroep van een vonnis van het hof van den Landdrost 5 Rds.: van het hof van Landdrost en Heemraden 20 Rds. Blijken zij later goede eischer in beroep (appèllanten) te zijn geweest, dan worden hun die gelden terug gegeven.

ART. 154. - De afschriften der stukken door partijen gevorderd, zullen door de Klerken opgemaakt worden en daarvan zal iedere bladzijde 25 regels en iedere regel door elkander twaalf lettergrepen bevatten; de Klerken zullen voor iedere bladzijde twee schellingen en vier stuivers in rekening brengen.

ART. 155. - De verdiensten van den gerechtsbode zullen bedragen, 5 schellingen en twee stuivers voor het bezorgen der dagvaarding, en het doen van ieder relaas, en één Rds. twee schellingen en vier stuivers voor ieder uur afstands; doch nooit zullen die verdiensten voor een ander te zamen minder zijn dan 5 schellingen en twee stuivers, voor het bezorgen van de dagvaarding en het doen van relaas.

ART. 156. - Ingeval iemand onvermogen is om een proces te voeren, en echter meent daartoe gegronde redenen te hebben, dan zal hij een schriftelijk aanzoek tot dat einde aan den Landdrost van het hof, waarvoor zijne zaak dienen moet, inleveren. Dat hof zal hem het voeren van het proces toestaan en van de betaling der geregtskosten vrijstellen, mits: -

- a. Hij overgelegd heeft een schriftelijk bewijs van zijnen Veldcornet en twee zijner burens, dat hij onvermogen is;
- b. Het hof bij een voorloopig onderzoek van zijnen eisch en na daaromtrent de tegenpartij gehoord te hebben, bevonden heeft, dat zijn eisch gegrond kan zijn.

ART. 157. - De zittingen der geregtshoven zullen gehouden worden:

Die Der Landdrosten alle dagen des morgens van 10 tot 3 uren; die der Landdrosten en Heemraden, op den 1sten Woensdag van iedere maand en ook 's morgens ten 10 ure; het hooft geregtshof (zie Art. 143), dan wanneer er zaken voor moeten komen.

ART. 158. - Ingeval van wettige verhindering van den Landdrost zal zijne betrekking door een der Heemraden worden waargenomen, die ook als dan zijne voorzitters plaats sal bekleeden.

ART. 159. - Voor ieder district worden gekozen zes Heemraden, van welke ten minste twee op het dorp moeten woonachtig zijn. De Landdrost met vier Heemraden zullen een voltallig Hof uitmaken.

ART. 160. - Is een Landdrost of Heemraad niet op den bij Art. 157 bepaalden tijd aanwezig, of voldoet een Heemraad niet aan de oproeping van den voorzitter van het hof, dan word hij beboet met 1 tot 50 Rds. naar den aard der zaak. Voor gegronde redenen zullen aangenomen worden, dezulke, die vermeld zijn onder Artikel 38.

ART. 161. - De Klerk buiten voldoende redenen zijne plaats on vervuld latende, zal door den Landdrost en de Heemraden, onder kennisgeving aan den President van den Uitvoerenden Raad, in zijne betrekking voor een bepaalden tijd kunnen gesuspendeerd en een ander in zijne plaats aangesteld worden, na dezen vooraf den eed te hebben afgenomen, vermeld bij Art. 140.

ART. 162. - De Heemraden en Gezworenen genieten 4 Rds. voor iederen dag dat zij de zitting der gerechtshoven bijwonen.

ART. 163. - De in Art. 143 genoemde gerechtshoven, zullen tevens in eersten aanleg kennis nemen, uitspraak doen en vonnis vellen in alle lijfstraffelijke zaken, te weten:

Het hof van den Landdrost in zaken van overtredingen, rustverstoringen, enz., waaromtrent geen hooger straffen bepaald zijn, dan 3 maanden gevangenis met of zonder geldelijke boeten, tot een beloop van Rds. 100. Het hof van Landdrost en Heemraden in zaken van wangedrag, waaromtrent de straffen niet hooger loopen, dan drie jaren gevangenis, met of zonder dwangarbeid en geldelijke boete, tot beloop van Rds. 500; en het hooge gerechtshof in zaken van misdaad en anderen, waaromtrent hooger straffen, dan de hier vermelde, moeten uitgesproken worden.

ART. 164. - De gerechtshoven zullen bij de bepaling der straffen in het oog houden, dat dezelfde straf voor den een

ligter of zwaarder kan zijn dan voor den ander, het de bedoeling van den wetgever is, om een ieder wegens gelijke schending van wet, ook even zwaar te bestraffen, en dat mits dien de straffen dienovereenkomstig bepaald moeten worden.

ART. 165. - Geen burgerlijk of lijfstraffelijk vonnis wordt ten uitvoer gelegd, dan nadat de tijd van appèl, bepaald bij Art. 151 is verstreken, en bovendien geen lijfstraffelijk vonnis, ter zake van wangedrag of misdaad, dan nadat door het hof, dat uitspraak gedaan heeft, daarvan kennis gegeven zal zijn aan den President van den Uitvoerenden Raad, met vermelding of er niet dan al, en zoo ja, welke redenen voorhanden zijn, om de straf te verminderen of kwijt te schelden. Is er geen reden van versooning, dan kan het vonnis onmiddellijk, na verloop van den tijd van appèl ten uitvoer gebracht worden, en anders, zal het antwoord van den President van den Uitvoerenden Raad, drie weken ingewacht worden.

ART. 166. - De vonnissen bij afwezigheid, in eersten aanleg uitgesproken, waarbij eischer of gedaagde niet zijn tegenwoordig geweest, kunnen niet ten uitvoer gelegd worden, indien zij niet aan den bij afwezigheid veroordeelden zijn bekend gemaakt, en hij in persoon gedagvaard is, of om het vonnis te hooren bekrachtigen, of om zijne redenen van verdediging tegen den gedanene eisch en niet verschijning in te bregen; en in dit geval, om daarna de uitspraak van het hof te vernemen.

ART. 167. - De Landdrost is gemagtigd om op schriftelijk verzoek van een schuldeischer, ten koste, voor rekening en ter verantwoording van den verzoeker, eene voorlopige beslaglegging op roerende en onroerende goederen van dien schuldenaar te verleen, ten einde verduistering of vervreemding daarvan te voorkomen: indien de schuldeischer een voldoende bewijs zijner vordering, en de waarschijnlijkheid van den wil van zijnen schuldenaar, om die goederen ten zijnen nadeele, te verduisteren of te vervreemden, kan aantonen. Die verzoeker is alsdan gehouden zijnen schuldenaar tegen de eerstvolgende zitting, met inachtneming van het bepaalde bij Art. 148, te dagvaarden, om het gedaan beslag van waarde te hooren verklaren en den eisch aan den verzoeker te hooren toewijzen. Voor deze magtiging zal aan den Landdrost ten behoeve van den staat betaald worden 3 Rds. 2 sch- en 4 stuivers.

ART. 168. - De gerechtshoven zullen de kennisneming der zaken, zooveel mogelijk trachten te bespoedigen, en vervolgens, zoodra mogelijk uitspraak in dezelve doen.

ART. 169. - De Klerk, of de Landdrost zal een register houden van alle zaken, die door partijen voor het hof zullen gebragt worden, en dit register dagelijks bijschrijven.

ART. 170. - Alle vonnissen, magtigingen en oproepingen zullen door den Landdrost of Voorzitter van het hof onderteekend worden. Aan den voet der afschriften der stukken, voor deugdelijk verklaard en onderteekend door den Landdrost, moet het bedrag van de kosten dier afschriften, naauwkeurig opgegeven worden.

#### OVER DE ADMINISTRATIVE MAGT OF DE LANDSAMBTEAREN

ART. 171. - De administrative magt of het inlandsche bestuur, ontleent haar gezag van den Uitvoerenden Raad, en staat onder de bevelen van den President en de Leden van den Uitvoerenden Raad.

ART. 172. - Zij is in handen van Landdrosten en Heemraden, met toevoeging van Klerken, Marktmeesters, Schutmeesters, Taxateurs en Inspecteurs, en wordt bijgestaan door Commandanten en Veldcornetten.

ART. 173. - Het grondgebied is voor dat bestuur verdeeld in districten, waARToe behooren afdeelingen en steden en dorpen.

ART. 174. - Ieder district wordt bestuurd door een Landdrost, zes Heemraden, met bijvoeging van een klerk, zooveel Markt- en Schutmeesters als er steden of dorpen in het district zijn, en zooveel Taxateurs en Inspecteurs als thans daartoe zijn, of in het vervolg zullen worden aangewezen. De Commandanten en Veldcornetten der afdeelingen, staan, wat dat bestuur aanbelangt, ten dienste van voornoemde Lands ambtenaren.

ART. 175. - Alle publicaties worden in de *Staatscourant* gepubliceerd, en door de Veldcornetten in hunne afdeelingen, door bijeenroeping van de inwoners dier afdeelingen, kenbaar gemaakt.

ART. 176. - Alle ambtenaren zijn verplicht, om de bij hen ontvangen wordende ambtsbrieven zoodra mogelijk te beantwoorden en aan derzelfver inhoud te voldoen.

ART. 177. - De Veldcornetten zullen naauwkeurig aanteekening houden van alle nieuwe inwoners die in hunne afdeeling komen; van alle verplaatsing of verhuizing der inwoners naar elders; van alle sterfgevallen onder hen plaats gehad hebbende; van alle mannelijke blanke personen die den ouderdom van 16 jaren hebben bereikt.

ART. 178. - De Marktmeesters zullen zorg dragen dat het Gouvernements-salaris, van al hetgeen op de markt verkocht wordt, worde uitbetaald. Het marktgeld of Gouvernements-salaris zal bedragen 1 ten honderd.

ART. 179. - Ingeval de ter markt gebragte goederen, niet worden verkocht, zal de eiegenaar voor het opveilen betalen Rds. 1 5 2; waarop dan de eiegenaar de vrijheid heeft om zijne goederen te verhandelen waar hij verkiest.

ART. 180. - Niemand zal het regt hebben om, nadat hij met zijne producten binnen de dorpsgronden gekomen is, deze te verkoopen vóór dezelve op de markt gebragt zijn. Al wie deze marktregelen overtreedt, zal, hetzij kooper of verkooper, zich schuldig maken aan eene boete van Rds. 10 tot 500 naar den aard der zaak.

ART. 181. - De Marktmeesters zullen hunne ontvangene marktgelden, ten behoeve van den Staat wekelijks overstorten bij de Landdrosten hunner districten, en wekelijks de boeken hunner administratie aan de naziening en goedkeuring hunner Landdrosten moeten onderwerpen.

ART. 182. - De Landdrosten zullen in hunne districten zooveel licentien aan Vendu-afslagers mogen afgeven, als personen zich daartoe aanmelden, mits deze personen ten hunnen genoegen eene voldoende persoonlijke borgtocht stellen van twee stemgerechtigde burgers, ten behoeve van de belanghebbende partijen.

ART. 183. - De bepaling vervat in ART. 25 der hier bestaande 33 artikelen, omtrent het openen van brieven, is bij deze voor vervallen verklaard. Voortaan zal ieder, die zich aan het openen van eens anders brieven schuldig maakt, ten strengste gestraft worden, met Rds. 500 boete

en verder naar den aard der zaak, volgens wet. Een iegelijk die dergelijke overtreding ter kennis van den Landdrost brengt, en dezelve genoegzaam bewijst, zal eene belooning van de helft der boete genieten, die voor deze overtreding is vastgesteld.

ART. 184. - Er zullen Weesheeren onder verzekerde, door de bevoegde magt goed te keuren borgen, worden aangesteld, en eene Weeskamer worden opgericht, die gevestigd zal zijn ter plaatse waar de zetel van het Gouvernment is, om in alle voorkomende gevallen van Boedels te voorzien.

ART. 185. - Alle tochtgangers, die dit grondgebied binnen komen, zullen niet mogen handelen, voor dat zij van eene licentie voorzien zijn, welke op een der Landdrostkantoren verkregen en door den Landdrost onderteekend is.

ART. 186. - Het zal niet toegelaten worden, dat inkomende personen zich in eenige onbewoonde streken gaan vestigen in deze Republiek, zonder voorkennis en verlof van het Gouvernment van dezen Staat.

ART. 187. - De Landdrosten worden belast met het toezigt over stad of dorp, benevens over alle ondergeschikte beambten, opdat alle zaken in geregelde orde geschieden.

#### OVER DE GELDMIDDELEN VAN DEN STAAT.

ART. 188. - De inkomsten van den Staat zijn:

(a.) De winsten op den verkoop van kruid, lood, tin, vuursteen en percussiedopjes.

(b.) Licentiën aan winkeliers, buitenlandsche tochtgangers, venduafslagers en sterkendrank verkoopers.

(c.) Transportgelden bij overdracht van vaste goederen.

(d.) Heerenregten of regt van overdracht op den verkoop van onroerende goederen.

(e.) Salarisgeld of regt van overdracht, te betalen door den Venduafslager, op den verkoop van roerende goederen.

(f.) Hofkosten of vergoeding van kosten der Geregtshoven, betaalde gelden voor appèllen, dagvaardigen enz.

(g.) Boeten.

(h.) Markt- en schutgelden.

(i.) Commissarisgeld van trouwen.

(j.) Belasting door het volk te betalen.

ART. 189. - De jaarlijksche licentiën voor winkeliers zullen zijn Rds. 1 3 2 4, en voor iedere wagenvracht negotie-goederen die de winkeliers van buiten 's lands ontvangen, moeten zij daarenboven betalen Rds. 10. Iedere inkomende vreemde handelaar, zal voor elken wagen met negotiegoed, betalen Rds. 53 2 4, als licentie om te kunne handelen. Indien zulk een winkelier of handelaar zonder licentie handelt, zal hij met eene geldboete van Rds. 400 gestraft worden, zie verder boven art, 185.

ART. 190. - Die licentiën tot het houden van eene kantien, zal voor iedereen verkrijgbaar zijn. De prijs daarvan zal geregeld worden door den Uitvoerenden Raad, naar den stand der dorpen, waar die kantienen zullen gehouden worden.

ART. 191. - De transportgelden van de overdragt van een erf zullen zijn 5 Rds., het heerenregt 2 Rds. van de honderd; doch het transportgeld van het Gouvernement aan den verzoeker zal zijn 1 Rds. 5 sch. 2 stuivers. De transportgelden van plaatsen zullen zijn Rds. 6 5 2, het heerenregt als boven; het transport van het Gouvernement aan den verzoeker zal zijn Rds. 1 5 2, door dien verzoeker te voldoen.

ART. 192.- Vendu-afslagers zullen geen hooger salaris van weesboedels mogen nemen dan van 5 Rds. ten honderd; van alle salarissen zullen zij moeten betalen Rds. 20 ten honderd, ten behoeve van 's Gouvernements-kas.

ART. 193. - Niemand, in de steden of dorpen, of binnen den omtrek der dorpsgronden, zal zonder licentie sterken drank mogen verkoopen. Die zich daaraan schuldig maakt, zal bij elke overtreding; telkens in eene boete van Rds. 133 2 4 vervallen. Togtgangers met negotie, zullen volstrekt geen sterken drank bij de kleine maat mogen verkoopen.

ART. 194. - Alle plaatsen en gronden der ingezetenen, worden door de Regering der Republiek als vaste eigendommen gewaarborgd, met het regt aan het Gouvernement gelaten, om een algemeenen weg tot gebruik der ingezetenen onder zulke plaatsen te bepalen, wanneer het vereischt wordt. Jaarlijks zal door iederen eigenaar van elke plaats, tot onderhoud van het Gouvernement, ter bescherming der eigendommen, eene belasting betaald worden van niet min-

der dan Rds. 6 5 2, en niet hooger dan Rds. 40. - De opbrengst zal door personen, daartoe geauthoriseerd, door taxatie worden bepaald.

ART. 195. - Ieder, die volgens de bepaling van 1857 of later, voor eene eigendomsplaats gerechtigd is, zal binnen den tijd van 6 maanden na het publiceren dezer wet, op het Landdrostkantoor van het distrikt waarondr hij sorteert, bekendmaking doen van zijn regt voor een eigendomsplaats, en aantonen, welke die plaats is, om zulks ter gelegenertijd te komen bewijzen. Na dien tijd zullen geene opgaven van eigendomsplaatsen op de kantoren meer aangenomen worden.

ART. 196. - In den loop der maand Junij, van ieder jaar, zullen de belastingen ingezameld, en voor het einde dier maand moeten ingevorderd zijn.

ART. 197. - Alle personen boven den ouderdom van 21 jaren, benevens de gehuwden, die geen plaatsen bezitten of slechts een eigendomsplaats, volgens Art. 195, zullen jaarlijksch 5 Rds. belasting betalen.

ART. 198. - Al wie buiten de Republiek wonende onbewoonde gronden of plaatsen in deze Republiek bezit, zal voor iedere plaats, zoo lang deze onbewoond is, jaarlijks eene dubbele belasting betalen.

ART. 199. - De belasting voor ieder erf op de dorpen zal geregeld worden door den Uitv. Raad, en er zullen geen watergelden van het publiek gevorderd worden.

ART. 200. - Alle inkomende marktgelden vallen aan het Gouvernement, en de marktmeester zal aangesteld worden op een jaarlijksch salaris van ten hoogste Rds. 200.

ART. 201. - Alle opgemetene of geïnspecteerde plaatsen zullen bij den verkoop, binnen den tijd van 6 maanden moeten getransporteerd zijn, en het heerenregt binnen den tijd van 6 maanden betaald; bij verzuim van aan het bovengemelde te voldoen, zal het heerenregt dubbel zijn, na de vaststelling dezer wet. De gronden worden getransporteerd van den eersten eigenaar af.

ART. 202. - Alle vreemde inkomende handelaren, met sterke dranken, zullen niet mogen verkoopen, als op de markten, bij de halfaam.

ART. 203. - Alle personen, die vreemde dranken buiten de dorpen willen verkoopen, zullen daarvoor eene licentie moeten uitnemen, die 2 Rds. zal bedragen voor elke halfaam.

ART. 204. - Speculateurs in sterke dranken, zullen bij de groote maat (niet kleiner dan de halfaam) drank mogen verkoopen, en zullen voor hunne licentie betalen Rds. 80.

ART. 205. - De belastingen door het volk te betalen, worden voldaan ten kantore van de Landdrosten der districten.

ART. 206. - De Landdrosten zullen alle drie maanden de gelden, die zij in kas hebben, overstorten in 's lands kas, ten kantore van den President van den Uitv. Raad.

ART. 207. - De Uitv. Raad zorgt voor de geregelde drie maandelijksche uitbetaling, van alle tractementen, en voor de behoorlijke voldoening van alle uitgaven, ten behoeve van den staat gedaan, door het afgeven, van schriftelijke aanwijzingen, tot betaling van 's lands kas.

ART. 208. - Zoo lang in de Republiek nog geene landsbank is opgericht, zal 's lands schatkist zijn ten huize van den President van den Uitvoerenden Raad, onder toezigt van de leden van dien Raad, welke daaromtrent de meest geschikte maatregelen zullen nemen.

ART. 209. - Geene uitgaven kunnen voor rekening van den Staat gedaan of gebragt worden, dan met goedkeuring of op last van den Uitvoerenden Raad, tenzij dat de uitgave bij de wet bepaald of tot uitvoering van de wet benodigd zij.

ART. 210. - Bij de taxatie der belasting voor plaatsen, zullen 2 personen tot dat einde in ieder district aangesteld worden, die met den Veldcornet van de wijk de plaatsen der inwoners zullen taxeren, volgens Art. 194.

De Taxateurs zullen op hunne eigene plaats geen stem hebben, evenmin de Veldcornet op zijn plaats; doch zal aan de onpartijdige leden der commissie overgelaten worden.

ART. 211. - De Taxateurs zullen van hunne werkzaamheden schriftelijk verslag, doen aan den Uitvoerenden Raad, van de namen enz. der plaatsen, door hen getaxeerd in elk der wijken.

ART. 212. - Aan voormelde Taxateurs zal eene instructie door den Uitvoerenden Raad voorgeschreven worden van de werkzaamheden door hen te verrigten.

ART. 213. - Al de personen die bewijzen kunnen, dat de Taxateurs der plaatsen, eene of andere plaats niet naar waarde geschat hebben, kunnen daarvan klagte doen bij de Landdrost hunner districten.

ART. 214. - Geen ongeinspecteerde plaatsen zullen door de Taxateurs getaxeerd worden.

ART. 215. - Alle ongeinspecteerde plaatsen, die onder request staan, zullen zoo spoedig mogelijk geinspecteerd moeten worden.

ART. 216. - Ieder, die eigendommen bezit, en het verkiest, zal buiten de Inspecteurs ook gebruik kunnen maken van een Landmeter, tot opmeting en het in kaart brengen zijner gronden.

ART. 217. - Geen Landmeter zal toegelaten worden om gronden of plaatsen te meten, die niet zijne behoorlijke documenten aan den President van den Uitvoerenden Raad zal vertoond hebben hebben welke, na dezelve ingezien en correct bevonden te hebben, zijne aanstelling zal bekrachtigen.

ART. 218. - Geen lands-ambtenaar zal het regt hebben om zaken voor de gerechtshoven te verdedigen, als voor zichzelf.

ART. 219. - Alle hangende zaken, die nog onbeslist gebleven zijn, zullen volgens de oude landswetten behandeld, doch door de nieuwe aangestelde regters ter beslissing beoordeeld worden.

ART. 220. - Alle vroegere wetten en besluiten, strijdig met den inhoud dezer wetten, worden geheel buiten werking gesteld, uitgezonderd in de gevallen vermeld in Art. 219.

## BIJLAGE.

ART. 221. - Toegelegd aan elk lid van den Volksraad, voor iederen dag dat hij zitting neemt, Rds. 5.

ART. 222. - Toegelegd aan den President van den Uitvoerenden Raad, een tractement van Rds. 5,333 2 4, zullende het bedrag van dit tractement vermeerderd worden, met het toenemen der staatsinkomsten.

ART. 223. - Toegelegd aan den Commandant-Generaal een jaarlijks tractement van Rds. 3,000, zullende het bedrag van dit tractement vermeerderd worden met het toenemen der staatsinkomsten.

ART. 224. - Toegelegd aan de beide leden van den Uitvoerenden Raad, en tevens aan den Commandant-Generaal, in zijne betrekking als lid van dien Raad, een jaarlijks tractement van Rds. 1,000.

ART. 225. - Toegelegd aan den Gouvernements Secretaris, een jaarlijks tractement van Rds. 2,666 5 2.

ART. 226. - Toegelegd aan den Landdrost van elk der districten, een jaarlijksch tractement van Rds. 2,000.

ART. 227. - Toegelegd aan elk der Leeraren der Nederduitsch-Hervormde Gemeenten, een jaarlijks tractement van Rds. 3,000 dat hun door het Gouvernement van de Republiek wordt gewaarborgd.

ART. 228. - Toegelegd aan den Klerk van den Uitvoerenden Raad, die ook de Secretaris van den Volksraad zal zijn, een jaarlijksch tractement van Rds. 1,333 2 4.

ART. 229. - Toegelegd aan elk der landdrostklerken, een jaarlijksch tractement van Rds. 1,000.

ART. 230. - Toegelegd aan elk der Commandanten, een jaarlijksch tractement van Rds. 266 5 2.

ART. 231. - Toegelegd aan elke der Veldcornetten, een jaarlijksch tractement van Rds. 200.

ART. 232. - Toegelegd aan eenen Staats-Procureur, een jaarlijksch tractement van Rds. 2,666 5 2, met voorbehoud

dat hem geoorloofd zal zijn, om private agentschappen, en civile zaken waar te nemen.

---

De Comité-raad de Nieuwe Grond- of Landswet eenparig goedgekeurd hebbende, heeft besloten dezelve op Dingsdag, den 16den Februarij, eerstkomende, aan de alhier beroepen Volksraadsvergadering voor te leggen, ter aanneming of afkeuring van dezelve, om deze alsdan daarna aan het publiek bekend te maken, ten einde hetzelfde in de gelengenheid te stellen, om indien zij eenig wettig bezwaar tegen een of meer artikelen hebben, hunne bezwaren behoorlijk te kunne inbrengen, volgens wet.

En zal deze wet overeenkomstig Art. 10 van het besluit van den gecombineerden Krijgsraad, in dato Rustenburg, 2 Februarij, 1858, van heden af dadelijk als landswet in werking treden en gebruikt worden.

Aldus gedaan door de ondergeteekende Leden van den Comité-raad, gekozen door het Publiek alhier op den 2den Februarij 1858, volgens Art. 1 van genoemd besluit.

Landdrost-kantoor,  
Rustenburg den 13den Februarij 1858.

M.W. PRETORIUS,  
*President.*

ST. SCHOEMAN,  
*Commandant-Generaal.*

W. ROBINSON, Voorzitter.  
P. J. S. ROBBERTSE,  
C. POTGIETER,  
H. T. BUHRMAN,  
S. J. KRUGER,  
J. P. MAREE,

C. W. C. PISTORIUS,  
C. MOLL,  
C. L. CAMPHER,  
J.C. STEYN,  
J. H. L. KOCK,  
S. J. P. KRUGER .

De Volksraad de Grondwet in haar geheel overzien en behandeld hebbende, keurt dezelve met algemeene stemmen

goed, met voorbehoud, der bepaling, vervat in Art. 10 van het Krijgsraadsbesluit, van 2 Februarij, 1858, (Zie Art. 19 der Volksraads-besluiten, van 16 tot 19 Februarij 1859.)

J. L. JANSE V. RENSBURG,  
L. S. DU PLESSIS,  
R. DE PLOOY,  
H. S. STROH,  
P. W. A. SENEKAL,  
P. VENTER,  
G. F. PISTORIUS,  
JAC. RADEMEYER,  
M. J. REDELINGHUIS,  
P. C. MINNAAR,  
G. B. VAN ROOYEN,  
D. A. BOTHA,  
J. M. STRUBEN,

J. S. POTGIETER,  
J. C. VAN DER MERWE,  
J. H. PRINSLOO  
W. P. GROBLER,  
J. F. VAN STADE,  
J. H. ROBERTSE,  
C. H. ELOFF,  
J. P. PRINSLOO,  
H. P. MALAN,  
T. J. KRUGER,  
C. GROBLER,  
J. J. BOOYSE,  
W. JANSE V. RENSBURG.

---

Door den Hoog-Ed. Achtb. Volksraad is besloten, de onderstaande verandering der Artt. 109, 128, 140, 143, 144 en 148 goed te keuren, der Volksraadsbesluiten, van den 14den tot den 23sten September, 1858, te Pretoria.

ART. 109. - Ingeval niet wordt voldaan aan de gedane oproeping, of aan de bevelen van de bevoegde magt, zullen de nalatigen met de volgende boeten gestraft worden, te weten:

De maschappen naar gelang van omstandigheden, van 5 tot 40 Rijksdaalders te bepalen door de Veldcornetten, die deswege verantwoordelijk zijn zullen aan hunne Commandanten. De Adsistent Veldcornetten met 10 tot 50 Rds.; en de Veldcornetten met 25 tot 75 Rds.; te bepalen door de Commandanten, die deswege verantwoordelijk zullen zijn aan den Commandant-Generaal. De Commandanten met Rds. 25 tot 500; te bepalen door den Commandant-Generaal, die deswege verantwoordelijk zijn zal aan den Uitvoerenden Raad. De Commandant-Generaal niet voldoende aan de bevelen van den President van den Uitvoerenden Raad, met 50 tot 1000 Rds.

ART. 128. - De Landdrosten worden door den Uitvoerenden Raad aan het volk voorgedragen; telkens wanneer de plaats van Landdrost vacant is, zal de Uitvoerende Raad 1 of 2 personen aan het publiek voorstellen, om uiterlijk binnen den tijd van twee maanden hunne goed- of afkeuring daarover aan den Uitvoerenden Raad schriftelijk in te leveren. De Landdrosten moeten *een jaar* stemgerechtigde burgers geweest, en lidmaten der Nederduitsch-Hervormde Kerk zijn, geen onteerend vonnis ten hunnen laste gehad, den ouderdom van 30 jaren bereikt hebben, en vaste goedderen binnen het grondgebied dezer Republiek bezitten.

ART. 140. - De gezworenen zullen voordat zij zitting in het Hooge Gerechtshof, bedoeld by Art. 143, nemen; den volgenden eed in handen van de Landdrosten afleggen:

*“Ik beloof en zweer plegtig in mijne betrekking als gezwoorene, regtvaardig, billijk, zonder aanzien des persoons naar mijn beste kennis en geweten te zullen handelen en uitspraak doen, over de zaken en beschuldigingen, mij ter beoordeeling voorgelegd, volgens de wet; van niemand eenige gift of gunst te hebben aangenomen,*

*waar uit ik vermoeden kan, dat deze gedaan of bewezen is geworden, om mij in mijne uitspraak ten voordele van den gever of begunstiger over te halen, en voorts niets anders te beoogen, dan de handhaving van wet, regt en orde, tot bevordering van den bloei en de welvaart dezer Republiek.”*

In zulke zaken waar een Hof van Landdrosten en gezworenen vereischt wordt zal de Landdrost van dat district in zoodanige zaken, die staan voor het Hooge Gerechtshof gebragt te worden, vier-en-twintig stemgerechtigde burgers van dat district dagvaarden om als zoodanig voor het Hof te verschijnen. Van dit getal zal door het lot beslist worden, welke 12 burgers als eene jurie zullen moeten dienen.

Zoowel aan het Hof als aan elk der partijen afzonderlijk, zal het geoorloofd zijn bij het oproepen der namen *een, twee of drie* personen van de hand te wijzen, zonder verplicht te wezen eenige redenen voor de afwijzing op te geven; en zoodra de Jurie van 12 gezworenen voltallig is, zal het Hof, na behoorlijk de Jurie ingezworen te hebben, met deszelfs werkzaamheden een aanvang nemen.

ART. 143. - In ieder district zullen de volgende Gerechtshoven zijn:

Een hof van den Landdrost,

Een hof van den Landdrost, en 6 of ten minste 4 Heemraden,

En daarenboven:

Een Hoog Gerechtshof, mede voor het geval bedoeld in Art. 34 en 53, zamengesteld uit 2 of 3 Landdrosten en 12 gezworenen.

De uitspraak van dat hof uiteindelijk zal beslissend wezen.

De Landdrost, die het vonnis in eersten aanleg heeft geveld, zal geen zitting in het Hooge Gerechtshof hebben; maar bij de behandeling der zaak moeten tegenwoordig zijn.

Bij al de genoemde Gerechtshoven, zal een klerk en een gerechtsbode aanwezig zijn.

ART. 144. - Bij elke gelegenheid wanneer er zaken voorkomen, die een Hoog Gerechtshof vereischen, zal de Landdrost gehouden zijn van zulk een vereischte aan den Uitvoerenden Raad kennis te geven, welke Raad den dag der zitting zal moeten bepalen en de Landdrosten aanschrijven, dat vereischte Gerechtshof te bestieren.

ART. 148. - Alle dagvaardingen om voor de Gerechtshoven te verschijnen, moeten zoodanig in tijds aan den gedaagden toegezonden worden dat iemand op het dorp wonende, waar de zitting zal zijn, 48 uren ter zijner beschikking overig hebbe; iemand die buiten het dorp, waar de zitting zal gehouden worden, doch in hetzelfde district woont, 8 dagen; en iemand die buiten het district van het dorp woont, waar de zitting zal gehouden worden, 14 dagen ter zijner beschikking overig hebben, te rekenen na de aflevering der dagvaarding door den bode.

---